Han konfirmerede mig i 1939 d. 24 sept.

Præsten snød med charme

Hvidovre-præsten Stiigvad var en folkeforfører og snød både modstandsfolk og kirken

Tekst: Christel Kirk Brubacher

Godt nok var pastor Svend Aage Stiigvad iklædt præstekjole, men han viste sig at være i ulv i fåreklæder. En karismatisk mand med udpræget charme, taleevner og mange trofaste tilhængere i besættelsens Hvidovre. Men alt skulle komme for en dag.

Besøg af "tyskere"

29. december 1944 blev kommunelærer Søren Birktoft, der desuden var formand for menighedsrådet ved Hvidovre Kirke, skudt af tre modstandsfolk.

Da de bevæbnet troppede op på hans adresse, udgav de sig for at være fra den tyske sikkerhedstjeneste og beskyldte ham for at være kommunist og medlem af modstandsbevægelsen.

De tog Birktoft med sig - selv om han bedyrede sin uskyld. Han pointerede, at han altid havde været socialdemokrat, og at præsten kunne bekræfte det.

På vej over mod præstegården på Hvidovrevej, skete der noget uventet...

Birktoft begyndte pludselig at løbe, mens han råbte "Jeg er socialdemokrat!", forklarede modstandsfolkene et halvt års tid senere til politiet. De forklarede også, at den ene af dem hurtigt skød efter Birktoft, der faldt til jorden. Efterfølgende skød en af de andre ham i panden. Han var død.

Fik mistanke

Kort tid efter fik den 18-årige smedelærling og gruppefører, Aksel, mistanke om, at likvideringen var uberettiget.

Han gik derfor til sin kompagnichef i modstandsbevægelsen. Her forklarede han, at han var nært knyttet til den lokale præst Svend Aage Stiigvad, som han havde gået til præst hos, og at han havde opfattet præsten som en lederskikkelse for den lille modstandsgruppe. Han fortalte også, at præsten havde tilskyndet de unge til at skaffe sig af med Søren Birktoft: Han var farlig for modstandsbevægelsen.

Når Aksel valgte at gå til sin chef og forklare sig, skyldes det, at det var kommet frem, at præsten og menighedsrådsformanden langt fra var venner.

Pengene forsvandt

Det var ikke ubetydeligheder, der var mellem de to. På et tidspunkt i historien, hvor en arbejdsmand tjente 100 kr. om ugen, havde Stiigvad indsamlet 22.000 kr. til opførelsen af en ny kirke. Men pludselig var pengene forsvundet fra byggefonden under menighedsrådet.

På den baggrund havde formanden for menighedsrådet, insisteret på at undersøge, hvor pengene var havnet. Det resulterede i, at præsten - et par måneder forinden - blev suspenderet.

Dette skønnes at være årsagen til likvideringen af Søren Birktoft.

Hurtig konklusion

I januar og februar 1945 før befrielsen i maj blev Carlo Andersens modstandsgruppe sat til at undersøge sagen.

Af hans bog "Gruppen Gorm" fra 1945 fremgår det, at han hurtigt konstaterede, at Stiigvad var involveret i Birktoft-drabet, at han havde en "stor tilhængerskare", at hans "evner i visse retninger er langt ud over det almindelige, og at han har en mystisk, nærmest hypnotisk magt over sine tilhængere".

Desuden beretter han, at Birktoft et par dage før sin død havde besøg af bevæbnede mænd, der ville true ham til at indstille undersøgelsen af Stiigvad og de forsvundne penge.

Politiet får i gang

I begyndelsen af 1945 blev Stiigvad sendt til Sverige, men da han efter krigen - 30. maj - vendte tilbage, blev han straks anholdt af modstandsfolk, der afleverede ham til politiet.

Senere samme dag blev han, Aksel og den 19-årige Preben, der var med til drabet på Søren Birktoft, afhørt. Otto, den tredje unge modstandsmand, var blevet dræbt af nazisterne.

Ifølge aviserne forklarede Aksel i retten, at han helt havde stolet på Stiigvad, og at han tog det for gode varer, når præsten beskrev Søren Birktoft som stikker.

Preben bakkede Aksels forklaring op og tilføjede, at den lille modstandsgruppe selv havde truffet beslutning om likvideringen, fordi Aksel i julen ikke kunne få kontakt med sin kompagnichef.

Præsten Svend Aage Stiigvad, der på daværende tidspunkt var 36 år gammel, indrømmede, at han havde begået underslæb. Han tilføjede, at pengene til den nye kirke - ved gode venners hjælp - var betalt tilbage.

Han erkendte, at han indtrængende havde bedt Birktoft trække sit krav om en undersøgelse af Stiigvad tilbage. Siden denne havde nægtet, havde havde de to mænd et anstrengt forhold til hinanden.

Stiigvad nægtede katagorisk at have haft noget at gøre med Birktoft-drabet.

En uge senere blev Stiigvads 25-årige hustru anholdt, sigtet og fængslet for medelagtighed i drab. Et års tid senere blev sigtelserne frafaldet, ligesom de blev det mod de to tidligere modstandsfolk, som man anså havde handlet i "god tro". I stedet blev de to kronvidner i sagen mod Stiigvad.

For retten

Retssagen mod Stiigvad fandt sted i Det nord- og østsjællandske Nævningeting i januar 1947. Han blev han tiltalt for underslæb på 22.000 kr., to tilfælde af brandstiftelse - som han havde overtalt modstandsbevægelsen til at udføre - samt "anstiftelse til manddrab", subsidiært uagtsomt manddrab.

I retten bekræftede Aksel, at Stiigvad havde spurgt gruppen, om den ville skyde Søren Birktoft. Dette nægtede Stiigvad, men indrømmede, at han havde beskrevet Birktoft som en farlig mand.

Op til retssagen var Stiigvad mentalundersøgt. I retten blev resultatet fremlagt:

Præsten var hverken sindssyg eller åndssvag. Han blev beskrevet som "velbegavet" og "let psykopatisk præget", ligesom hans karakter var "meget kompliceret opbygget med en del modstridende karakteregenskaber. Observanden er på den ene side ret veg og holdningsløs, på den anden side energisk, foretagsom, idérig, selvhævdende og egoistisk".

17. januar 1947 blev Stiigvad kendt skyldig i underslæb, to tilfælde af brandstiftelse samt uagtsomt manddrab. Han fik fem års fængsel. Heraf var 1 1/2 år allerede afsonet i varetægt. Der var ingen reaktion at spore, da han modtog dommen.

Da Svend Aage Stiigvad 3 1/2 år senere blev løsladt, var det med sin charme og hypnotiske tiltrækningskraft i behold. I august 1949 forsøgte han ifølge Berlingske Aftenavis at opstarte en frimenighed, men det blev staks stoppet af Københavns Magistrat.

Samme år blev han udmeldt af Den danske Præsteforening. Senere arbejdede han som lærer - men under et andet navn.

Fotos er udlånt af Hvidovre Lokalhistoriske Arkiv.

Hvidovre Kirke var centrum for et ægte drama under 2. Verdenskrig: Præsten Svend Aage Stiigvad stjal af kassen og fik modstandbevægelsen til at likvidere Birktoft, der fandt ud af det.

Præsten Svend Aage Stiigvad, Hvidovre Kirke, havde en dobbelt natur. Han snoede folk omkring sin lillefinger. Men det gik galt, da han selv brugte nogle indsamlede penge.

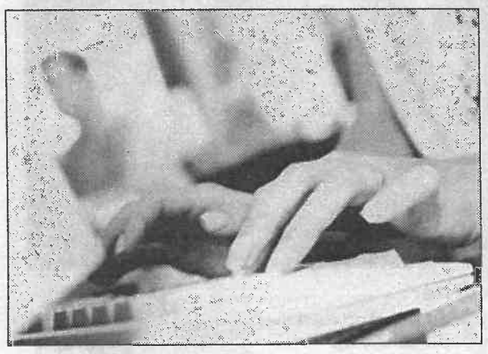

www.vestegnen.dk/
uddannelsesguiden

LÅN

I al fast ejendom!
Også bl.a. bolig/erhverv

Har De
- Dyre lån
- Forbrugsbehov
- Ønske om lavere husleje

Så ring til os og få en uforpligtende snak om Deres lånemuligheder på tlf.
70 23 70 90 Alle dage 10-20

Forskud idag

Låneeksempel: Fast rente fra 7,5%, løbetid 20 år, ydelse pr. md.		
Lånebeløb	**Før skat**	**Efter skat**
50.000	399,-	298,-
100.000	798,-	596,-
250.000	1.995,-	1.492,-

Åop. fra 9,75

A/S HUSEJERNES KREDITLÅN
Falkonervænget 5 - 1952 FREDERIKSBERG C
DANMARKS ÆLDSTE FINANSIERINGSSELSKAB

Vores kendte
Sir Henry håndklædeserie
i 15 farver og 6 størrelser.

Håndklæder

Str. 30x30	Før 29.-	**Nu 21.75**
Str. 30x50	Før 35.-	**Nu 26.25**
Str. 50x70	Før 59.-	**Nu 44.25**
Str. 50x100	Før 79.-	**Nu 59.25**
Str. 67x140	Før 159.-	**Nu 119.25**
Str. 90x150	Før 199.-	**Nu 149.25**

NorlingBo Hemtex Det ny ILLUM

TID TIL NOGET NYT

www.hemtex.dk **Illum** 33 14 40 02. **City 2** 43 52 30 42. **Amager Centret** 32 57 04 00. **Ballerup Centret** 44 65 40 36. **Hørsholm Midtpunkt** 45 76 79 10. **Lyngby Storcenter** 45 88 74 40 - dyneafd. 45 88 68 73. **Fisketorvet Shopping Center** 33 36 26 11.